

У Лісостепу, Поліссі, осередково північних та східних областях Степу помірно тепла, суха погода сприяла розвитку та шкідливості **злакових мух, попелиць, хлібних блішок** у посівах **озимих зернових колосових** культур. Найбільш численними у полях виявились **цикадки**. Заселеність озимини цими комахами становить 80-100% обстежених площ за середньої чисельності 2-8, макс. 11-24 екз на 100 п.с. (Київська, Луганська, Черкаська обл.), ними пошкоджено у слабкому ступені 6-11, макс. до 14% рослин. По видовому складу переважали **смугаста, шестикрапкова та городня цикадки**.

За вищевказаних погодних умов в озимині, розміщеній після стерньових попередників, активізувалось живлення личинок **хлібної жужелиці (туруна)**, які знаходяться в I-II вікових групах та за чисельності 0,2-1, макс. 3 екз. на кв.м в осередках підвищеної чисельності (Херсонська обл.) пошкодили 2-8% рослин. Вогнища надпорогової чисельності фітофага локалізовано. Гусениці **озимої совки** в чисельності 0,5-2, в осередках 3 екз. на кв.м пошкодили до 3% рослин.

Окрім того, на ранніх розкущених посівах **озимої пшениці** відмічається наростання хвороб, де на 5-29% обстежених площ **борошнистою росю, септоріозом, бурою листковою іржею, кореневими гнилями** уражено 0,5-3% рослин у господарствах Закарпатської, Київської, Львівської, Рівненської, Тернопільської, Чернігівської та Чернівецької областей. У західних областях на ранніх посівах **озимого ячменю** відмічено розвиток **гельмінтоспоріозу**.

Проти зазначених шкідників за надпорогової чисельності та температури повітря не нижче +5°C озимі зернові у фазі сходи - початок кущіння захищають через осередкові чи всуціль полів обприскування дозволеними інсектицидами. Для збереження зимостійкості рослин посіви оздоровлюють рекомендованими фунгіцидами відповідно до «Переліку».

В агроценозі **озимого ріпаку** на 3-15% рослин шкодять несправжні гусениці **ріпакового пильщика, капустияна попелиця**. Переважно у степових та лісостепових областях **хрестоцвіті блішки** за чисельності 1-5 екз. на кв.м пошкодили 2-15% рослин (Івано-Франківська, Київська, Черкаська обл.). Також у посівах культури живляться гусениці різних віків **совок, біланів, жуки ріпакового листкоїда**. На 10-35% площ лісостепових та поліських, осередково степових областей 3-8% рослин ріпаку хворіє на **пероноспороз, альтернаріоз, борошнисту росу, циліндроспоріоз, фомоз**. Вперше у Львівській області на 1% площ і 8-12% рослин **ріпаку** виявлено інфікування рослин **килою** (10 га, Старосамбірський район). Для попередження поширення шкідників і хвороб в осінній період проводять захисні обприскування культури дозволеними у «Переліку» препаратами відповідно до регламентів застосування.

У посівах **овочевих культур** спостерігається розвиток хвороб грибної етіології. Зокрема, під час фітосанітарного моніторингу **капусти білокачанної** на ній виявлено ураження качанів **альтернаріозом** та на 8-30% рослин розвивається **фомоз**. На 80% площ та 3-9% рослин **капусти пекінської**

виявлено *альтернаріоз*. Інфіковані бактеріозами качани капусти на зберігання не закладають, оскільки в зимовий період хвороба прогресуватиме у сховищі та обумовлюватиме ураження сусідніх, ще здорових качанів капусти.

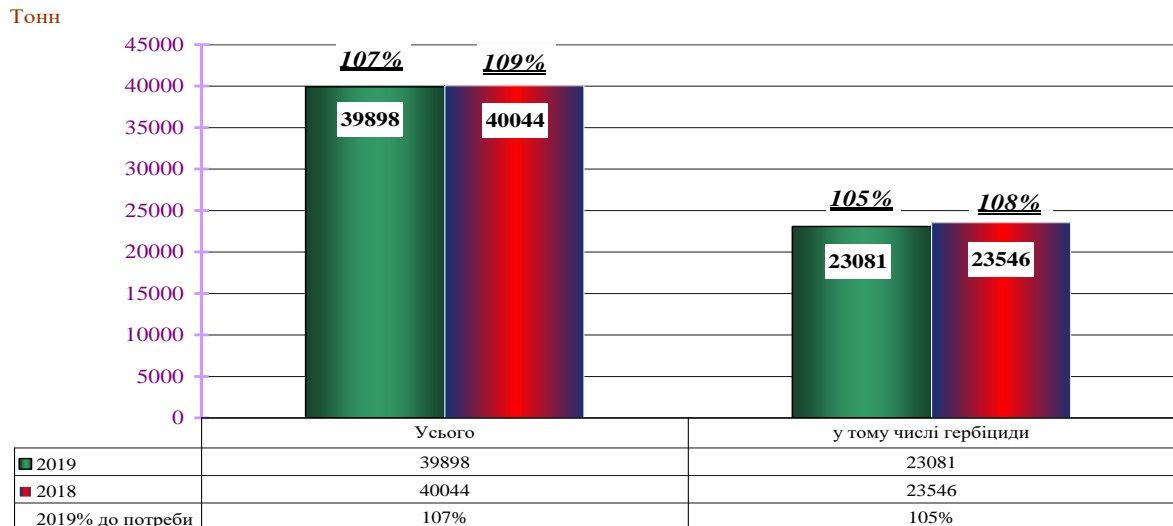
Відмічається повсюдне зростання (природне для жовтня) популяції **звичайної сірої та гуртової полівок** (зеленоїдні форми **мишоподібних гризунів**), які розселяються за межі місць резервацій в нові місця, зокрема на угіддя під *багаторічними травами* та сходи *озимих зернових та ріпаку*. Спеціалістами при детальних та маршрутних обстеженнях площ *озимих культур* встановлено, що на 1 га нараховується в середньому 1-3 жилих колоній гризунів. На ряді площ під *багаторічними травами*, подекуди неугіддях мають місце 2-4, макс. 5-8 (Житомирська, Івано-Франківська, Київська, Рівненська, Херсонська, Чернівецька, Черкаська, Чернігівська обл.) жилих колоній на гектарі. В Степу, південному та центральному Лісостепу на незораних полях після збирання врожаю зростає кількість **курганчикової миші**, яка зелених рослин майже не споживає, проте харчується насінними кормами із культурних та диких злаків.

Найважливішими профілактичними заходами з контролю щільності гризунів є агротехнічні: дотримання сівозміни, боротьба з бур'янами на полях та в місцях резервацій гризунів (у лісосмугах, узбіччях доріг), своєчасне та без втрат збирання врожаю, якісна оранка, за наявності на полі колоній шкідника оранку краще провести з оборотом скиби на глибину 25-30 см, при цьому гине 70-75% гризунів. Поряд із цим особливу увагу слід приділити посівам озимої пшениці, не допускаючи заселення їх гризунами з осені. Для цього перед сівбою озимини слід знищувати гризунів на попереднику та на прилеглих угіддях. Боротьбу з гризунами слід проводити як у період їх масового розмноження, так і в період низької їх чисельності, коли вони живуть у місцях резервацій. За наявності 3-5 і більше жилих колоній на гектарі для зниження чисельності гризунів необхідно провести захисні заходи.

У господарствах здійснюється фітосанітарний нагляд за посівами озимих зернових та ріпаку, багаторічних травах та інших угіддях.

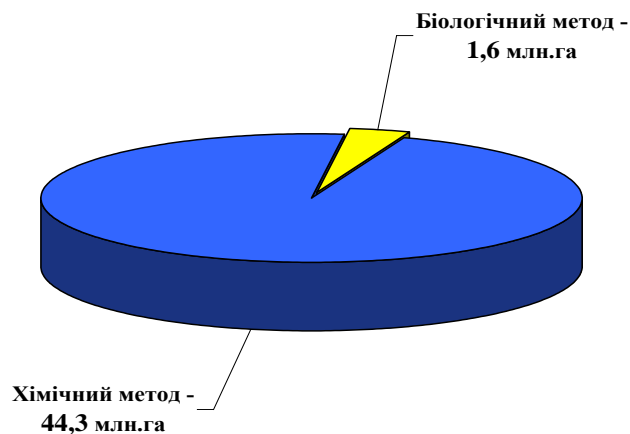
За оперативною інформацією про хід робіт із захисту рослин, наданою Головними управліннями Держпродспоживслужби в областях, **25 жовтня 2019 року** забезпеченість сільгосп підприємств засобами захисту рослин для проведення робіт із захисту посівів сільськогосподарських культур становить **39,9** тис. тонн препаратів, або **107%** до їх потреби в 2019 році, в тому числі близько **23** тис. тонн гербіцидів, або **105%** до потреби в них, що дещо нижче аналогічних показників попереднього року.

Забезпеченість сільгосп підприємств засобами захисту рослин 25 жовтня 2019 року

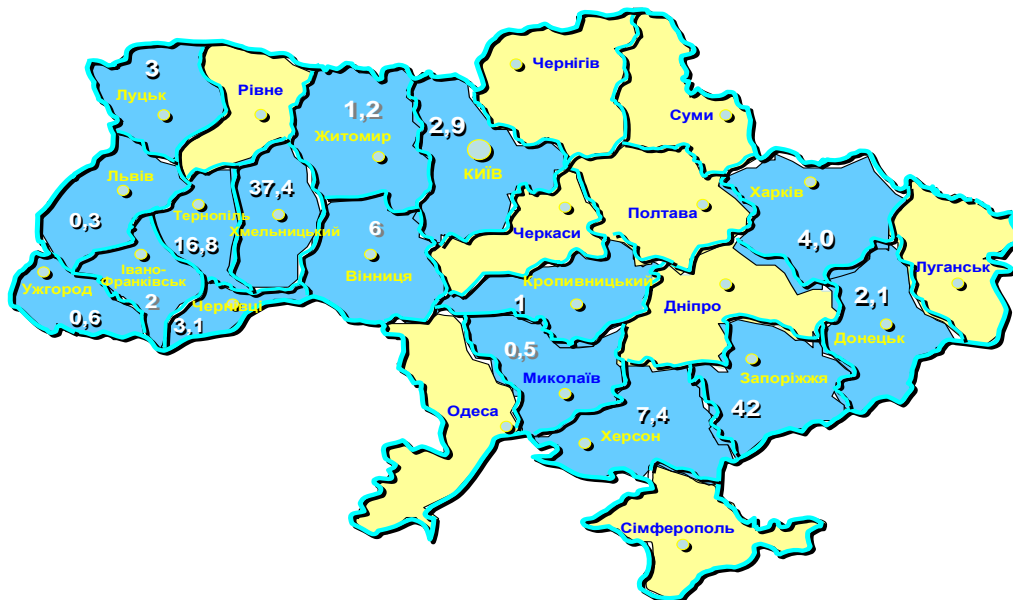
Захист сільськогосподарських культур від шкідників, хвороб і бур'янів в господарствах на сьогодні проведено на площі **45,9** млн га, в тому числі хімічний метод захисту рослин застосовано на площі **44,3** млн га, біологічним методом оброблено **1,6** млн га.

Застосування хімічного та біологічного методів захисту рослин від шкідників, хвороб і бур'янів в Україні у 2019 році
25 жовтня 2019 року

Захист сільськогосподарських угідь від мишоподібних гризунів на сьогодні проведено на площі всього **126,4** тис. га, що на рівні показників 2018 року, з яких озимих зернових культур оброблено близько **37** тис. га (в 2018 році – 50,1 тис. га).

Оперативна інформація
про обсяги захисту сільгоспугідь від мишоподібних гризунів
в осінньо-зимовий період 2019-2020 рр., тис. га
25 жовтня 2019 року

Найбільше захист сільгоспугідь від мишоподібних гризунів проведений в господарствах Запорізької (**42** тис. га), Хмельницької (**37,7** тис. га) та Тернопільської (**16,8** тис. га) областей. Хімічні родентициди використано на площі 102 тис. га, біологічні – на площі 24 тис. га.

Для проведення всього комплексу заходів захисту рослин від шкідливих організмів з початку року використано **38,8** тис. тонн засобів захисту рослин.

Захисні заходи в посівах озимих культур урожаю 2020 року продовжуються.